

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Завдання до практичних занять призначені для надання студентам допомоги у вивченні найбільш складних питань курсу цивільного права і мають за мету:

- закріплення основних дефініцій цивільного права;
- поглиблення знань теоретичного матеріалу курсу;
- набуття студентами навичок практичного застосування цивільного законодавства і вміння самостійно працювати з науковими джерелами;
- навчання мотивованого й обґрунтованого прийняття рішення по завданнях з представленням їх у належній формі.

Підготовку до практичних занять слід розпочинати з опрацювання і засвоєння теоретичного матеріалу. Готуючи ту чи іншу тему, завдання, необхідно звертатися до Конституції України, Цивільного кодексу України та інших актів цивільного законодавства, матеріалів судової практики, програми навчальної дисципліни „Цивільне право України” й рекомендованої наукової літератури. При виконанні конкретного завдання насамперед необхідно проаналізувати запропоновану ситуацію, визначивши коло питань, які з неї витікають, визначити правові норми, що їх регулюють, а також прийняти мотивоване рішення від імені відповідного органу і таким чином вирішити спір.

ЛІТЕРАТУРА ТА НОРМАТИВНІ АКТИ

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. в ред. від 11.07.2001 р. // Уряд. кур'єр. – 2001. – № 159.

Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30.06.1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 42 – 43. – Ст. 378.

Про власність: Закон України від 07.02.1991 р. № 697-12 // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1991. – № 20. – Ст. 249.

Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 32. – Ст. 263.

Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. у ред. від 15.12.1993 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 1. – Ст. 1.

Про нотаріат. Закон України від 02.09.1993 р. // Там же. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1993 р. // Там же. – 1992. – № 34. – Ст. 504 (з наступними змінами).

Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України в ред. від 01.06.2000 р. // Там же. – 2000. – № 37. – Ст. 307.

Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16.06.1999 р. зі змінами // Там же. – 1999. – № 32. – Ст. 267.

Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. // Там же. – 1994. – № 7. – Ст. 34.

Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 15.12.1993 р. у ред. від 17.01.2002 р. // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 7. – Ст. 278.

Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 05.11.1997р. зі змінами // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 8. – Ст. 28.

Про приватизацію державного майна: Закон України від 04.03.1992 р. у ред. від 19.02.1997 р. № 89/97-ВР // Там же. – 1997. – № 17. – Ст.122.

Про цінні папери та фондову біржу: Закон України від 18.06.1991 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1991. – № 38. – Ст. 508.

Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Затв. Наказом Міністру України від 03.03.2004 р. // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 10. – Ст. 639.

Про практику розгляду судами справ про спадкування: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 24.06.1983 р. № 4 // Бюл. законодавства і юрид. практики України. – 1999. – № 5. – С. 41.

Кодифікація приватного (цивільного) права України / За ред. А.Довгєрта. – К.: Укр. центр правничих студій, 2000.

Підопригора О.А., Підопригора О.О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посіб. для студ. юрид. вузів і ф-тів. ун-тів.– К.: ЮрІнком Інтер, 1998.

Підопригора О.О. Законодавство України про інтелектуальну власність.– Х.: Консум, 1997.

Право власності в Україні: Навч.посіб. / Дзера О.В., Кузнецова Н.С., Підопригора О.А. та ін.; За заг. ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – К., 2000.

Право інтелектуальної власності: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. О.А. Підопригори, О.Д. Святоцького. – К.: Ін Юре, 2002.

Цивільне право України: Підруч.: У 2 т. / Борисова В.І. (кер. авт. кол.), Баранова Л.М., Жилінкова І.В. та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – К.: ЮрІнком Інтер, 2004. – Т.1.

Цивільне право України: Підруч.: У 2 кн. / Дзера О.В (кер. авт. кол.), Боброва. Д.В., Довгерг А.С. та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЮрІнком Інтер, 2004. – Кн.1.

Цивільне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т. Особлива частина / За заг. ред. Я.М.Шевченко. – К.: Ін Юре, 2003. – Т.1.

Гражданское право в вопросах и ответах / Под ред. Е.О.Харитонова. – Х.: Одиссей, 2002.

Основы интеллектуальной собственности. – К.: Ін Юре, 1999.

Право собственности в Украине / Под ред. Я.Н. Шевченко. – К., 1996.

Завдання

1. Петренко в березні 2004 р. залишив на утриманні разом із власною худобою бездоглядну козу, що зайшла до його садиби. При цьому він наступного ж дня повідомив сільського голову про знахідку. Заходи з розшуку власника тварини виявилися марними, і Петренко продовжував відкрито утримувати козу на своєму подвір'ї.

У квітні 2005 р. до Петренка звернувся Сидоренко і заявив, що знайдена коза є його власністю, а зникла вона під час повені. Численні свідки підтвердили цей факт. Петренко відмовився передати козу Сидоренку, вказавши, що він отримав на неї право власності за набувальною давністю. Справу було передано на розгляд суду.

На яке питання теми розраховане завдання? Вирішіть справу.

2. Юхименко придбала в крамниці черевики. Уважно роздивившись товар вдома, вона дійшла висновку, що придбана модель черевиків не підходить за кольором до її сукні. На десятий день після придбання товару Юхименко звернулася до крамниці з вимогою обміняти черевики на такі ж самі, але іншого кольору. Адміністрація крамниці відповіла на це, що заміна неможлива, оскільки за Правилами роздрібної торгівлі взуттям, які прийняті Управлінням споживчого ринку міськвиконкому міста N, де й відбувалися події, строк обміну товарів сезонного асортименту встановлюється один тиждень. Адміністрація вважає, що норма зазначених правил є спеціальною по відношенню до ст. 707 ЦК, тому має бути застосована саме вона.

Юхименко звернулася до адвоката. Дайте відповідь по справі.

3. Шістнадцятирічна Ковалевська вступила у шлюб з дев'ятнадцятирічним Рибалком. Через півроку після реєстрації шлюбу вона вирішила продати належну їй однокімнатну квартиру, яка два роки тому була подарована бабусею. Однак, звернувшись до нотаріуса за посвідченням договору купівлі-продажу, Ковалевська отримала негативну відповідь. Відмова нотаріуса мотивована тим, що продавець, будучи неповнолітньою особою, повинен отримати на укладання такого договору згоду своїх батьків.

Чи правомірною є відмова нотаріуса? Підготуйте мотивований висновок по справі.

4. Семирічний Микола Щербина отримав у спадщину від далекої родички дачу. У зв'язку з переїздом до іншого міста батьки Миколи вирішили продати дачу Луценку. Звернувшись до адвоката, вони поставили перед ним наступні запитання:

– чи мають право батьки укласти договір купівлі-продажу дачі?

– чи потрібна згода Миколи на продаж дачі?

– чи потрібна згода органу опіки та піклування на укладання такого договору?

Підготуйте відповіді на поставлені запитання. Чи зміняться ваші відповіді, якщо вік Миколи Щербини буде не сім, а п'ятнадцять років?

5. Акціонерне товариство „Діалог” уклало з підприємцем Тарасенком договір купівлі-продажу, відповідно до якого останній придбав у товариства автомобіль ”Таврія” за 10 000 грн.

З боку товариства договір підписав голова правління Панасенко.

Незабаром АТ „Діалог” звернулося до суду з вимогою про визнання договору недійсним, оскільки за статутом товариства голова правління має право укласти від імені товариства правочини з відчуження основних засобів не інакше, як за попереднім погодженням з наглядовою радою. Справу було передано на розгляд суду.

На яке питання теми розраховане завдання? Яке, на вашу думку, рішення має прийняти суд? Чи змінилося б рішення суду, якщо Тарасенко був би акціонером АТ і голосував на загальних зборах акціонерів за вказане обмеження компетенції голови правління?

6. Онопенко і Гнатенко вирішили створити товариство з обмеженою відповідальністю „Міжнародний кредитний центр”. Статутний капітал товариства був визначений у 200 000 грн. і сформований за рахунок передачі товариству рухомого майна та цінних паперів. Основним видом діяльнос-

ті товариства у статуті була визначена діяльність із надання фінансових кредитів. Необхідні документи було подано для державної реєстрації товариства.

Проте державний реєстратор відмовився проводити державну реєстрацію юридичної особи, посилаючись на ст. 89 ЦК України, а також на ст. 5, 9 Закону України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

Рішення державного реєстратора Онопенко і Гнатенко оскаржили в суді.

Вирішіть справу.

7. Подружжя Марченків протягом багатьох років спільного життя колекціонувало старовинний порцеляновий посуд та столові набори. Після смерті дружини Марченка відповідно до складеного нею заповіту все належне їй майно підлягало поділу нарівно між її чоловіком і сином від першого шлюбу Зотовим. Удовець Марченко категорично заперечував проти поділу колекції, стверджуючи, що вона є неподільною річчю, та запропонував належну Зотову частину колекції відшкодувати за рахунок своєї частини у вартості інших речей спадкової маси. Але Зотов наполягав на виділенні йому відповідної частини колекції у натурі, запропонувавши єдиний у колекції старовинний срібний столовий набір поділити й передати йому виделки і ножі, залишивши Марченку столові й чайні ложки.

Марченко звернувся до суду, пояснюючи, що Зотову насправді не потрібна частина колекції: останній наполягає на поділі колекції тому, що ще за життя його матері між ними (Марченком і Зотовим) були складні взаємовідносини.

Яке рішення повинен винести суд? Визначте особливості поділу подільних і неподільних речей.

8. У жовтні 2004 р. Приймак продав Донченку автомобіль марки ВАЗ-21010 з відстроченням частини платежу. У договорі купівлі-продажу було зазначено, що покупець зобов'язується через місяць сплатити борг продавцю в сумі

7 000 грн. Під час виконання зобов'язання продавець відмовився приймати гроші, тому що, на його думку, через нестабільну економічну ситуацію у країні та різке падіння національної грошової одиниці покупець повинен сплатити борг в іноземній валюті, а саме в євро. Покупець вважав, що він правий, оскільки в Україні єдиним законним платіжним засобом є гривня. Не дійшовши згоди, сторони звернулися до суду.

Зробіть аргументований висновок по справі.

9. 18 грудня Філіппов придбав у магазині „Михайло Воронін” зимове пальто. Прийшовши додому, він знов його приміряв і залишився задоволений. 25 грудня повернулася зі службового відрадження його дружина, яка покупку оцінила негативно. Філіппова вважала, що пальто чоловікові не личить, до того ж такий фасон виходить з моди, й наполягала на його обміні. Філіппов з цим не погоджувався, посилаючись на те, що пальто сподобалося не тільки йому, але і його колегам по роботі. Оскільки ж дружина продовжувала наполягати, Філіппов вирішив обміняти пальто. З 26 грудня до 1 січня він був хворий, що підтверджувалося лікарняним листом. 2 січня Філіппов звернувся до магазину і попросив обміняти пальто. Йому було відмовлено через те, що він пропустив строк, встановлений законом, що надає споживачу право на обмін товару.

Чи правильна відмова магазину? Як слід вирішити спір?

10. 30 січня 2002 р. Новиков придбав у фірмовому магазині „МКС” пральну машину „Samsung”, гарантійний строк на яку був встановлений виготовлювачем 3 роки. Через 2 роки в роботі машини виявився недолік: вона почала дуже шумно прати і псувати білизну, хоча і не під час кожного прання. За викликом Новикова машину ремонтували працівники гарантійної майстерні двічі – 17 березня та 5 листопада 2004 р., але вказаний недолік не було усунено. 10 лютого 2005 р. Новиков знов звернувся в гарантійну майстерню с проханням усунути недолік, де його попередили, що він повинен оплатити роботу, оскільки гарантійний строк сплинув.

Чи правомірна заява гарантійної майстерні?

11. Онопенко й Опанасенко є власниками житлового будинку з частками в праві власності відповідно 1/3 і 2/3. Опанасенко вирішив подарувати свою частку в праві племінникові Максименку.

Онопенко, вважаючи свої права порушеними, звернувся до адвоката з такими питаннями:

– який режим власності встановлений на житловий будинок?

– які існують переважні права співвласника речі?

– як здійснюються ці переважні права?

– який спосіб захисту порушених переважних прав співвласника речі?

Дайте відповіді на поставлені запитання.

12. Матросенко й Шариченко уклали з фермером Федоренком договір найму корови.

Незабаром корова народила теля. Наймачів цікавлять такі питання:

– хто є власником корови?

– хто є власником теля?

– хто є власником молока, що дає корова?

– в який спосіб і в яких межах власник речі може здійснювати своє право?

Дайте відповіді.

13. Андрущенко звернувся з позовом до суду про визнання за ним права власності на грошовий вклад у „Приватбанку”, який залишився після смерті Рибаківа. Позивач вказав, що його сусід Рибаків, якого Андрущенко доглядав протягом тривалої хвороби, на подяку зробив банку відповідне розпорядження на випадок своєї смерті про видачу вкладу останньому. Проте видати грошовий вклад банк відмовився, тому що діти Рибаківа поставили вимогу про передання їм всього майна, яке належало їхньому батькові, у тому числі і вказаного вкладу, вважаючи, що вони повинні за законом спадкувати в першу чергу.

Представник „Приватбанку” підтвердив, що Рибакі-

вим було зроблено розпорядження правом на вклад на ім'я Андрущенко. Сам Рибаків виконати напис на картці банківського вкладу через свою хворобу не зміг. На його прохання це зробив співробітник банку.

Яке рішення повинен винести суд?

14. Після смерті Захарова до нотаріальної контори з заявами про оформлення спадкових прав звернулися: його дружина, діти (Катерина й Дмитро), батьки, сестра-пенсіонерка, інвалід II групи, яка проживала разом зі спадкодавцем. Крім них з такою ж заявою звернулася Людмила Свиридова, дочка спадкодавця від першого (розірваного) шлюбу. У минулому Людмила була за згодою Захарова удочерена Б.Ю.Свиридовим, другим чоловіком її матері.

Хто з названих осіб має право на спадкування?

15. ТОВ “Арс” звернулося до господарського суду з позовом про заборону ТОВ “Ніка” випускати й розповсюджувати твори прикладного мистецтва (сувеніри), а також про знищення всіх примірників контрафактних творів і форм для їх виготовлення, стягнення 10 000 грн. компенсації за порушення авторських прав або незаконно отриманного прибутку і стягнення моральної шкоди у розмірі 5 000 грн.

У суді було встановлено, що ТОВ “Арс” згідно з договором набуло виключних прав на скульптурні серії “Флора-Фауна натюрель”, “Люди-Кукли”, “Новорічні святкові”. Авторські права ТОВ “Арс” були зареєстровані Державним агентством України з авторських та суміжних прав у 1999р. Про свої виключні авторські права ТОВ “Арс” сповістило шляхом зазначення на кожній скульптурі знака “копірайт”.

ТОВ “Ніка” зробило копії керамічних фігур і передало їх для розповсюдження в торгову мережу.

Чи має місце порушення авторських прав ТОВ “Арс”? Яке рішення повинен прийняти суд? Які цивільно-правові способи захисту порушених авторських прав передбачені чинним законодавством?

16. Видавництво “Промінь” звернулося з позовом до ТОВ „Наукове товариство” про стягнення компенсації у сумі 50 000 мінімальних розмірів заробітної плати на підставі пункту г) ч. 2 ст. 52 Закону України „Про авторське право і суміжні права”. Позивач посилався на те, що він є володільцем виключних прав на видання і поширення п’яти наукових статей, які відповідач включив до свого ювілейного збірника, і їх публікація спричинила шкоду майновим інтересам видавництва.

У ході судового розгляду з’ясувалося, що між сторонами спору був укладений договір, за яким видавництво передало ТОВ дискету зі статтями для їх видання і наступного продажу тиражу. За це видавництво мало право отримати половину вартості реалізованої ТОВ продукції, але зобов’язання щодо перерахування позивачеві зазначених коштів відповідач не виконав.

Вирішіть справу. Чи підлягають задоволенню вимоги позивача? Які дії вважаються порушенням виключних авторських прав? Які способи захисту порушених прав можуть бути застосовані в даному випадку?

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Предмет цивільного права.
2. Диспозитивний метод регулювання цивільних правовідносин і чинники, що його зумовлюють.
3. Функції та система цивільного права.
4. Поняття, елементи й види цивільних правовідносин.
5. Поняття й види джерел цивільного права.
6. Аналогія закону й аналогія права.
7. Принципи цивільного права.
8. Правоздатність фізичної особи.
9. Дієздатність фізичної особи і її зміст.
10. Повна цивільна дієздатність.
11. Визнання фізичної особи недієздатною.
12. Неповна цивільна дієздатність. Надання повної цивільної дієздатності.
13. Обмеження дієздатності фізичної особи.
14. Часткова цивільна дієздатність.
15. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою.
16. Оголошення фізичної особи померлою.
17. Місце проживання фізичної особи.
18. Опіка й піклування.
19. Поняття юридичної особи і її ознаки.
20. Юридичні особи приватного й публічного права.
21. Види цивільно-правової відповідальності.
22. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права.
23. Індивідуалізація юридичних осіб.
24. Органи юридичної особи.
25. Філії і представництва юридичної особи.
26. Припинення юридичної особи з правонаступництвом.
27. Припинення юридичної особи без правонаступництва.
28. Створення юридичних осіб приватного права.
29. Виділення і перетворення юридичної особи.
30. Господарські товариства і їх форми.

31. Товариство з додатковою відповідальністю.
32. Товариство з обмеженою відповідальністю.
33. Акціонерне товариство.
34. Командитне товариство.
35. Повне товариство.
36. Виробничий кооператив.
37. Загальна характеристика установ.
38. Загальна характеристика невідприємницьких товариств.
39. Неплатоспроможність і банкрутство юридичної особи.
40. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.
41. Поняття і види об'єктів цивільних прав.
42. Речі та їх класифікація.
43. Продукція, плоди й доходи як об'єкти цивільних прав.
44. Гроші і валютні цінності як об'єкти цивільних прав.
45. Поняття й види цінних паперів як об'єктів цивільних прав.
46. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.
47. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.
48. Поняття правочину, його ознаки.
49. Види правочинів.
50. Загальні вимоги, додержання яких є необхідним для чинності правочину.
51. Відмова від правочину.
52. Форма правочину. Державна реєстрація правочинів.
53. Тлумачення правочину.
54. Поняття й види недійсних правочинів.
55. Нікчемні правочини.
56. Оспорювані правочини.
57. Поняття й види представництва.
58. Поняття комерційного представництва.
59. Довіреність. Припинення представництва за довіреністю.

60. Поняття, засади й межі здійснення суб'єктивних цивільних прав.
61. Поняття й засади виконання суб'єктивних цивільних обов'язків.
62. Загальні засади захисту цивільних прав та інтересів.
63. Захист цивільних прав та інтересів юрисдикційними органами.
64. Фізична особа як підприємець.
65. Самозахист цивільних прав.
66. Правові наслідки недійсності правочину.
67. Поняття, ознаки і функції цивільно-правової відповідальності.
68. Умови цивільно-правової відповідальності.
69. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.
70. Поняття строку і терміну. Види строків.
71. Строки позовної давності, їх обчислення. Зміна тривалості позовної давності.
72. Поняття позовної давності й межі її застосування.
73. Початок перебігу позовної давності.
74. Наслідки спливу позовної давності.
75. Зупинення перебігу позовної давності.
76. Переривання перебігу позовної давності.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Предмет цивільного права
2. Диспозитивний метод регулювання цивільних відносин і чинники, що його зумовлюють.
3. Принципи цивільного права.
4. Функції і система цивільного права.
5. Поняття й види джерел цивільного права.
6. Аналогія закону й аналогія права.
7. Поняття, елементи й види цивільних правовідносин.
8. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.
9. Правоздатність фізичної особи.
10. Дієздатність фізичної особи і її зміст.
11. Повна цивільна дієздатність.
12. Часткова цивільна дієздатність.
13. Неповна цивільна дієздатність. Емансипація.
14. Обмеження дієздатності фізичної особи.
15. Визнання фізичної особи недієздатною.
16. Опіка і піклування.
17. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою.
18. Оголошення фізичної особи померлою.
19. Фізична особа як підприємець.
20. Поняття юридичної особи і її ознаки.
21. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права.
22. Індивідуалізація юридичних осіб.
23. Створення юридичних осіб приватного права.
24. Органи юридичної особи.
25. Філії і представництва юридичної особи.
26. Припинення юридичної особи з правонаступництвом.
27. Припинення юридичної особи без правонаступництва.
28. Неплатоспроможність і банкрутство юридичної особи.
29. Господарські товариства та їх форми.
30. Повне товариство.

31. Командитне товариство.
32. Товариство з обмеженою відповідальністю.
33. Товариство з додатковою відповідальністю.
34. Акціонерне товариство.
35. Виробничий кооператив.
36. Загальна характеристика непідприємницьких товариств.
37. Загальна характеристика установ.
38. Участь держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.
39. Поняття й види об'єктів цивільних прав.
40. Речі та їх класифікація.
41. Гроші й валютні цінності як об'єкти цивільних прав.
42. Поняття й види цінних паперів як об'єктів цивільних прав.
43. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав.
44. Поняття правочину і його ознаки.
45. Види правочинів.
46. Необхідним для чинності правочину. Загальні вимоги, додержання яких є
47. Форма правочину. Державна реєстрація правочинів.
48. Відмова від правочину.
49. Недійсність правочину.
50. Нікчемні правочини.
51. Оспорювані правочини.
52. Правові наслідки недійсності правочину.
53. Поняття й види представництва.
54. Довіреність. Припинення представництва за довіреністю.
55. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень.
56. Поняття, засади й межі здійснення суб'єктивних цивільних прав.
57. Поняття та засади виконання суб'єктивних цивільних обов'язків.

58. Загальні засади захисту цивільних прав та інтересів.

59. Захист цивільних прав та інтересів юрисдикційними органами.

60. Самозахист цивільних прав.

61. Поняття, ознаки й функції цивільно-правової відповідальності.

62. Види цивільно-правової відповідальності.

63. Умови цивільно-правової відповідальності.

64. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

65. Поняття строку і терміну. Види строків. Порядок їх обчислення.

66. Поняття позовної давності й межі її застосування.

67. Строки позовної давності. Зміна тривалості позовної давності.

68. Початок перебігу позовної давності.

69. Зупинення перебігу позовної давності.

70. Переривання перебігу позовної давності.

71. Наслідки спливу позовної давності.

72. Загальна характеристика речевого права.

73. Поняття права власності. Право власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні.

74. Суб'єкти права власності.

75. Об'єкти права власності.

76. Зміст права власності.

77. Право власності на земельну ділянку. Самочинне будівництво.

78. Право власності на житло.

79. Права житлово-будівельного кооперативу та його членів на квартиру в будинку кооперативу. Об'єднання власників житлових будинків, квартир (кондомініум).

80. Обов'язки власника й обмеження його прав.

81. Первісні підстави набуття права власності.

82. Похідні підстави набуття права власності.

83. Загальні підстави набуття права власності.

84. Спеціальні підстави набуття права власності.

85. Момент виникнення права власності в набувача майна за договором.
86. Здійснення права власності.
87. Підстави припинення права власності.
88. Випадки примусового вилучення майна, яке належить особі на праві приватної власності.
89. Загальна характеристика й види права спільної власності.
90. Право спільної часткової власності.
91. Поділ майна, що є спільною частковою власністю, і виділ з нього частки.
92. Право спільної сумісної власності.
93. Поділ майна, що є спільною сумісною власністю, і виділ з нього частки.
94. Цивільно-правові засоби захисту права власності.
95. Право власника на витребування майна із чужого незаконного володіння (віндікаційний позов).
96. Розрахунки при витребуванні майна з чужого незаконного володіння.
97. Право на захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов).
98. Поняття і види спадкування. Склад спадщини.
99. Відкриття спадщини. Час і місце.
100. Спадкоємці. Право на спадкування. Усунення від права на спадкування.
101. Поняття заповіту. Умови його дійсності. Форма заповіту.
102. Скасування і зміна заповіту. Визнання заповіту недійсним.
103. Права заповідача. Заповідальний відказ.
104. Право на обов'язкову частку в спадщині.
105. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя.
106. Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту.
107. Черговість спадкування за законом.
108. Прийняття спадщини. Строк прийняття спадщини й наслідки його пропущення.

109. Відмова від прийняття спадщини. Правові наслідки такої відмови. Відумерлість спадщини.
110. Пред'явлення кредитором спадкодавця претензій до спадкоємців. Задоволення вимог кредитора.
111. Спадковий договір.
112. Поняття права інтелектуальної власності і його співвідношення з правом власності.
113. Захист права інтелектуальної власності судом.
114. Суб'єкти й об'єкти авторського права.
115. Особисті й майнові права авторів. Строки чинності авторських майнових прав, правові наслідки їх закінчення.
116. Використання твору.
117. Загальна характеристика суміжних прав. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав.
118. Особисті й майнові права на об'єкти суміжних прав. Строки чинності суміжних майнових прав.
119. Використання об'єктів суміжних прав.
120. Поняття, суб'єкти й об'єкти патентного права.
121. Право інтелектуальної власності на винахід, кресну модель, промисловий зразок.
122. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
123. Право інтелектуальної власності на торговельну марку.